

Zpět na divadelní tvorbu

Obsah ukázky

O hře

Ukázky

Zůstaň noci dlouhá (královna)

Nic jako člověk – nic jak král (král)

Etiketa (Královna + Karel Ludvík)

Seznam hudebních čísel

Recenze (chronologicky řazeno)

Eliška Řeháková

Radmila Hrdinová

Marta Švagrová

O hře

V romantickém muzikálovém dramatu se odehrává příběh královny Francie v době, kdy Ludvíkova monarchie spěje k zániku, lid žije v bídě a zemi hrozí hlad. Za viníka je označená lehkomyšlná a rozmařilá královna Marie Antoinetta, propuká revoluce a padne Bastila. Píší se roky 1788 – 1793.

„Antoinetta“ byla první společnou prací Pavla Vrby s dramatikem Jiřím Hubáčem, který pro libreta svých muzikálů vždycky hledal velká témata, velký dramatický osud. Ať už to byl Francois Villon, Napoleon nebo Marie Antoinetta. Všechny tyto postavy mají jedno společné: život dotýkající se hvězd a pak strmý tragický pád. Pavel si tvůrčí proces, telefonny a výměny názorů s Jiřím užíval až tak, že ho ani nerozhodilo to, že divadelní hry, které psali společně, se až na muzikál Já, Francois Villon, u kterého se dožili alespoň několika hudebních demosnímků a schůzek s režisérem, nerealizovaly. Říkal: „*Není pro nás doba, Jiří, třeba někdy přijde... Napíšeme si něco jinýho.*“

[Zpět na začátek ukázky](#)

Ukázky

Zůstaň noci dlouhá (královna)

Noc je má bílá půlka dne

Noc je můj čas kdy doopravdy žiji

Mne východ slunce neopíjí

Já těším se až zapadne

V slunci je srdce bezradné

V slunci je jed jak v zubu zmijím

Noc je má bílá půlka dne

Když slunce zemi ovládne

já v polospánku všechno kolem míjím

Život je krátký – říkám s nostalgií

O to víc každou bílou nocí žiji

Noc budí i co povadne

Noc je má bílá půlka dne

Sb:

/: Den je černá šmouha

Zůstaň noci dlouhá

Den je černá díra

Kéž noc neumírá :/

[Zpět na začátek ukázky](#)

Nic jako člověk – nic jak král (král)

Lovil jsem jen tak pro potěchu
Bál jsem se všeho nejvíc spěchu

Váhavý slabý v rozhodnutích
Hračička jedlík směšný kutil

Milovník vína manžel k pousmání
Lidumil hloupý až bůh brání
Milenec trapný jako z komedie
Bezhlavý snílek co neví kde žije

Co já jsem vůbec komu dal
Nic jako člověk nic jak král
Co já jsem vůbec komu dal
jste jediná kdo při mně stál

Mizerný otec – ještě horší vládce
Nebude škoda že jsem žil jen krátce
Zbytečný člověk – vysmívaný dobrák
To je tak všechno k čemu jsem se dobral

Co já jsem vůbec komu dal
Nic jako člověk nic jak král
Co já jsem vůbec komu dal
nezbylo nic co bych si přál

[Zpět na začátek ukázky](#)

Etiketa (Královna + Karel Ludvík)

Etiketa je jistota jistot
To měj na paměti chlapče můj
Náhoda v ní nemá vůbec místo
To si jednou provždy pamatuj

V etiketě vše je psáno – dáno
Šaty boty hloubka úklony
Jak se chovat večer a jak ráno
Etiketa řídí zákony

Etiketa je vládnoucí paní
Řídí stolování svatbu – křest
Etiketa určí chvíli k pousmání
Lehké pokynutí rytmus gest

Etiketa slouží majestátu
Ona byla při tvém počtetí
Etiketa řídí i rituál katův
Etiketa je tu staletí

Etiketa – pupek světa
S etiketou lépe jde to
Etiketa – právo veta
Etiketa – mnoholetá
Etikety není nikdy dost
Je to zákon – řád a svatá povinnost

[Zpět na začátek ukázky](#)

Seznam hudebních čísel

Abych z vás nudou

Adieu dnešní oběde

Adieu zámečku

Bastila

Bud' zdráva královno

Co zbývá ním

Dopis poslední

Etiketa

Já píši vám

Jak utíkat

Je konec vlády

Jsem s vámi

Jsme strážci lidu

Kdy řekneš všechno

Láska

Lásku dát vám nedovedu

Ludvík Kapet

Má kotva naděje

Majestát

Marseillaisa

Můj lid je dobrý

My chceme boj

Namísto Vivat

Nenechte slzu skanout

Nic jako člověk

No tak jezte koláče

Nomen – Omen

Píseň královského pluku

Revoluce

Sám

Sbohem a nashledanou

Spojení vzpomínkou

Taková drzost

Vabank

Váš muž nic nepochopil

Velitel

Víc nezbyvá mi co by osud vzal

Vítej nám královno

Volnost – rovnost

Zůstaň noci dlouhá

Žaluji

[Zpět na začátek ukázky](#)

Recenze (chronologicky řazeno)

Eliška Řeháková

Antoinetta dosedla na muzikálový trůn

Muzikál Antoinetta začal skládat ještě Karel Svoboda. Premiéra muzikálu se však odehrála dlouhých sedm let po jeho smrti.

Po deseti letech příprav se **9. dubna 2014** představil muzikál divákům. Muzikál o francouzské královně, která neměla jednoduchý život, jako by se osudem panovnice inspiroval. Přípravy totiž začaly již v roce 2004, kdy si **Jiří Hubač** vybral **Pavla Vrby** jako autora textů a **Karla Svobodu** jako skladatele. Karel Svoboda však v roce 2007 zemřel a přípravy byly zastaveny. O několik let později byl na místo skladatele vybrán Jiří Škorpík a v přípravách se pokračovalo. Práce tvůrčího týmu byla znovu přerušena v roce 2011 po smrti Pavla Vrby. V roce 2013 byli přizváni režisér **Radek Balaš**, dramaturg **Patrick Fridrichovský**, kostýmní návrhář **Josef Jelínek** a scénograf **Ondřej Zicha**, kteří muzikál úspěšně dovedli na jeviště Divadla Hybernia.

Jak je patrné z názvu, muzikál pojednává o královně Antoinettě, kterou pařížský lid při jejím příjezdu vítal a o několik let později ji nechal popravit. Příběh začíná na vrcholu Antoinettina utrácení, ve kterém se jí snaží zabránit její manžel, ale z lásky jí nakonec vždy vše promine. Za královnou chodí švédský voják Axel von Farsen, který se jí i její rodině snaží později pomoci k útěku. Jak známe z hodin dějepisu, královské rodině se útek nepovede, jsou zastaveni a odvezeni zpět do Paříže, kde nejprve odsoudí k popravě gilotinou krále Ludvíka XVI. a za půl roku také jeho manželku Marii Antoinettu.

Role královny Antoinetty byla svěřena **Monice Absolonové**, která oslní již svým velkolepým příchodem v pět metrů široké krinolině. To, že Monika výborně zpívá a hraje, je bez pochyb, ale ráda bych vyzdvihla to, že ona do svého zpěvu dokáže vtisknout emoce i náladu. Kdyby člověk zavřel oči, tak pozná, jestli zpívá píseň rozmařilé královny, zamilované dívky, nešťastné manželky nebo zklamané matky. Všemi těmito rolemi si během muzikálu projde a všechny jí divák uvěří.

Přestože je formálně hlavní rolí královna Antoinetta, tak přes všechny kvality Moniky Absolonové zaujme více její manžel Ludvík XVI. v podání **Michala Novotného**. Ano, opravdu jde o herce, kterého známe například z Kriminálky Anděl. Ale věřte, že jeho postava je

nejpracovanější z celého muzikálu, je postupně odkrývána a divák se s ní snadno ztotožní a když ho odsoudí, tak mu je krále líto. A jeho sólová píseň „*Nic jako člověk nic jak král*“ patří k těm nejmotivnějším částem celého muzikálu.

Role Antoinetta milence Axela von Fersena byla svěřena **Dušanu Vitázkovi**, který má nejen nezpochybnitelné pěvecké i herecké kvality, ale také se na tuto roli hodí typově. Je třeba vyzdvihnout jeho tanec s vlajkou či bodydrumming, který je pomyslnou třešničkou na dortu všech choreografií.

Za zmínku dále stojí **David Uličník** v roli Tinvilla – žalobce. Byly mu svěřeny nejnáročnější árie, ve kterých si je obdivuhodně jistý, a vždy, když začne zpívat, strhne veškerou pozornost na sebe. Výborně mu sekunduje **Vanda Károlyi** v roli Théroigne de Méricourt – vůdkyně komuny, u které je jen škoda, že její hlas není slyšet v žádné sólové písni.

Ráda bych vyzdvihla choreografii, jejíž autorkou je mladá **Carli Jefferson** a která celý muzikál pozdvihuje na jedinečné dílo hodné zhlédnutí. Carli Jefferson využila rytmické hudby pařížského lidu a vojáků pro originální a pro muzikály ne zcela typický bodydrumming. Vrcholem se potom stal vítězný tanec lidu, který byl proveden jen na tleskání a podupávání a bez hudby.

Diváka také na první pohled zaujmou kostýmy, které vypadají přesně tak okázale, jak si rokoko představujeme. Jejich autorem je **Josef Jelínek**, který kostýmy skutečně vystihl dobu a styl života Marie Antoinetty a jejího dvora. Kostýmy ale nejsou bohaté celou dobu, stejně jako upadá monarchie a celá královská rodina, i kostýmy se stávají chudší a chudší a rozdíl mezi příchodem královny v pětimetrové krinolíně a její smrtí v šedé obyčejné košili je opravdu markantní.

Muzikál Antoinetta – královna Francie stojí za zhlédnutí už kvůli těm peripetiím během vzniku, ale rozhodně to není jeho jediná zajímavost. Dokonce sedí všechny historické údaje, což je u historických muzikálů také neobvyklé. A v neposlední řadě čeká na diváky ve foyer malé překvapení.

Eliška Řeháková, Generace 21, 19. 5. 2014

[Zpět na začátek ukázky](#)

Radmila Hrdinová

Marie Antoinetta: lovestory i revoluce v kostce

Už před časem rozšířila pražskou muzikálovou nabídku Antoinetta, královna Francie. Vklouzla do repertoáru Divadla Hybernia dost nenápadně, což je nejspíš chyba managementu, protože je to dílo ne mimořádné, ale rozhodně převyšující univerzální šed' současné muzikálové nabídky. Zárukou kvality jsou už jména libretisty Jiřího Hubače a textaře Pavly Vrby, kteří své texty psali původně pro skladatele Karla Svobodu. K realizaci jejich muzikálu nikdy nedošlo, dědictví obou již zemřelých autorů se ale chopil zpěvák a skladatel Jiří Škorpík a spolu s dramaturgem Patrickem Fridrichovským a režisérem Radkem Balašem připravili muzikál pro nejširší publikum.

Není to míněno hanlivě, Škorpíkova hudba se drží středního popového proudu, ale její autor umí napsat chytlavý hit, dynamické taneční číslo i emotivní romantické scény. Je to „svobodovská“ a „draculovská“ hudba v tom nejlepší slova smyslu. Pod gilotinu kráčejí Marie Antoinetta je vděčná postava, nicméně libreto i inscenace vkusně i obratně vyhoví touze diváků zaplakat si nad osudem nešťastné (a jen jaksi okrajem i požívačně rozhazovačné) královny, včetně nutné lovestory s pohledným švédským vojákem Axelem von Fersen. Zároveň nechá diváky nahlédnout do útroby revoluce se všemi jejími zjednodušujícími mechanismy. Tím – a slovníkem, v němž se objeví i repliky typu „Republiku si rozvracet nedáme!“ – výpravný historický muzikál zároveň připomene historii ne až tak dávnou.

Skvělé obsazení

Balašova inscenace má jako velké plus dobře vybrané obsazení, jemuž pěvecky i herecky dominuje Monika Absolonová, která působivě postihuje proměnu lehkomyšlné aristokratky v hrdou, byť davem smýkanou a poplivanou ženu jdoucí pod gilotinu. Po jejím boku stojí dva typově dobře odlišení muži. Zjevem i lyrickým tenorem romantický Peter Strenáček jako Axel von Fersen a robustní navenek, leč vnitřně naivní i citlivý Ludvík XVI. Michala Novotného. Pěvecky je hlavní hvězdou suverénní tenor Davida Uličníka v roli veřejného žalobce Antoina Quentina Fouquiera-Tinvillea, na velké scéně se neztratí ani představitel královských dětí – na zhlédnuté repríze Natálie Grossová a Jan Říha. A za ocenění rozhodně stojí temperamentní pěvecký, herecký i pohybový výkon company. Marie Antoinetta je – i díky výpravným kostýmům Josefa Jelínka a působivým scénickým projekcím Petra Hlouška – podívaná, která

nezklame. Je dobře, že nezůstala zavřená „v šuplíku“ jako nenaplněný odkaz obou tvůrců ani že nesklouzla k pouhé historické show.

Celkové hodnocení 70 %.

Radmila Hrdinová, Právo, 9. června 2014

[Zpět na začátek ukázky](#)

Marta Švagrová

Antoinettin vzestup a pád v muzikálové historické koláži

Autoři se premiéry nedočkali, muzikál Antoinetta, královna Francie se však stal jejich dobrou posmrtnou vizitkou. Libreto Jiřího Hubače a lyrické texty písní Pavla Vrby obdařil účelnou a nápaditou hudbou Jiří Škorpík a režisér Radek Balaš postavil kompaktní živou inscenaci, jež v původní muzikálové produkci představuje velmi dobrou kvalitu. Efektní muzikál předpokládá kromě nosného tématu zejména rovnováhu mezi akcí hereckou, pěveckou a pohybovou. Zastřešení jim musí poskytnout vtipně zaranžovaná hudba, srozumitelná a poslouchatelná na pomezí popu, ale také v jistých momentech monumentální, a pokud možno zapamatovatelné songy. To vše se v nové inscenaci pražského Divadla Hybernia v podstatě podařilo. Technika scénických projekcí navíc přidala další prostorovou i estetickou dimenzi.

Z trůnu pod gilotinu

Osud poslední královny na francouzském trůnu – arcivévodkyně Marie Antoinetty Habsbursko-Lotrinské – je nanejvýš dramatický. Obsahuje nejvyšší možný osobní a společenský vrchol i náhlý a zcela fatální pád; zrcadlí se v něm rovněž zlom francouzského feudálního řádu v druhé polovině 18. století a nabízí také nahlédnutí intimní stránky ne vždy šťastného života na společenské špici. Dramaturg Patrick Fridrichovský se skladatelem Jiřím Škorpíkem a celým tvůrčím týmem dotáhli rozpracované dílo k efektní, nikoli však povrchní podívané.

Hubačův námět počítal s kontrastem dvorského, v té době pošetile nezodpovědného, stylu života a zoufalého strádání chudiny, jež nutně vedlo ke spontánním bouřím, až vyvrcholilo v drsnou revoluci a pád monarchie. Toto střídání zcela rozdílných světů dává inscenaci rytmus a dynamiku a mimo jiné i příležitost pěvecké a taneční company „ukázat se“ v rozhýbaných a výrazně znějících sborových scénách (pěvecké nastudování Jana Balašová Trčková, choreografie Carli Jefferson).

Z hlavních postav romantického dramatu vystupují dvě, u nichž se nabízí aspoň v náznaku charakterový vývoj. Titulní figura Marie Antoinetty, obdivované i zatracované, krásné a rozmařilé, po vášnivé lásce prahnoucí královny a osobnost jejího muže Ludvíka XVI., panovníka zahleděného do vlastních zájmů a pro zachování klidu „v rodině“ neslyšícího ani upřímná varování. Antoinetta, nakonec praktičtější a s realističtější odhadem neúprosného vývoje, dojde k prozření dřív než král, který do poslední chvíle věří ve svůj „dobrý lid“. Trpký

konec na gilotině (již paradoxně Ludvík pomáhal uvést v život coby pokrokový způsob poprav) je nemine.

Vyrovnaný královský trojúhelník

Hercům tento vývojový oblouk dává možnost zásadní proměny. Monika Absolonová (alternuje Iva Marešová) je zářivou a rozmarnou kráskou (rokokové kostýmy jí v tom dost pomáhají) stejně přesvědčivě jako posléze zavrženou a všemi opuštěnou ženou, běsnícím davem sraženou na kolena. Michal Novotný (alternuje Roman Vojtek) ztvárnil Ludvíka jako vůči rozmarné královně bezradného slabocha, dal mu však i pro zásadní okamžiky života hrdost a důstojnost v umírání. Oba se velmi dobře zhostili svých pěveckých partů, což u Absolonové nepřekvapuje, u činoherce Novotného možná leckoho ano. Třetím v panovnickém trojúhelníku je Antoinettin milenec Axel von Fersen, který arcivévodkyni dává štěstí opětované lásky a rozkoš, již nenašla v oficiálním královském loži. Pěvecky i herecky dobře vybavený Peter Strenáček (v alternaci Dušan Vitáček) je okouzující i upřímně milující, starostlivý a v posledních dnech jejího života i tklivý ochránce královny a její rodiny.

Také další interpreti dělají inscenaci čest ať už v sólových partech či v hromadných scénách. Dokazují, že původního muzikálu se netřeba obávat, aspoň v případě, kdy texty mají smysl i poetický tvar, hudba je dílem zkušeného skladatele, aranžéra a zpěváka a režie zachází s požadavky muzikálové produkce s vkusem a mírou.

Marta Švagrová, ODivadle.cz, 10.6.2014

[Zpět na začátek ukázky](#)